شوێنەواری نادیاری "سوارە"

ئەنوەر سوڵتانی

لە ژمارە ١ ی گۆڤاری پەیڤ چاپی لەندەن (مارتی ١٩٨٦)دا، وتارێکی سێ لاپەڕەیی بە ناوی "سوارە و شیعری ڕەسەنی کوردی"یەوە بڵاو بۆتەوە کە نووسەرەکەی بە "ا. ش" ڕاگەیێنراوە. ئەوەندەی بزانم، أ. ش کورتکراوەی ناوی ڕێزدار ئەحمەدی شەریفییە.

نووسەر لە وتارەکەدا ئاماژەی بە ١٢ بابەتی نووسراوی کاک سوار کردووە و گوتوویەتی *"ئەوانە لە لای من هەن و ئەمن توانیومە کۆیان بکەمەوە."*

ژمارە ١ بریتییە لە ١٠ *پارچە شیعر* بەڵام نەگوتراوە کام شیعر؛

ژمارە ٢ تا ١٠ واتە نۆیان، کورتە چیرۆکن (بڕوانە لاپەڕەکانی پەیوەست)؛

ژمارە ١١ بریتییە لە*' هێندێک بەرنامەی تاپۆ و بوومە لێڵ'* کە نەگوتراوە چەند بەرنامە و کامیان؛ و

ژمارە ١٢ ش *'هێندێ شیعر و وتاری فارسین کە سەبارەت بە کورد و دۆخی کۆمەڵایەتی کوردستان نووسراون'.*

لە کۆتایی وتارەکەشدا نووسراوە: *"ڕەنگە بە گشتی شوێنەواری سوارە کە لە لای منن، ١٠٠٠ (یەک هەزار) لاپەڕەیەک ببن."*

ئێستاساڵی ٢٠١٤ یە و ٢٦ ساڵ بە سەر بڵاوبوونەوەی وتارەکەدا تێدەپەڕێت. من ئاگادار نیم لەو ماوەیەدا کاک ئەحمەدی بەڕێز کامیەک لەو بەرهەمانە و چەند لاپەڕە لەو هەزار لاپەڕەیەی بڵاو کردۆتەوە یا خود کامیانی داوەتە خەڵکانی دیکە بڵاوی بکەنەوە. من خۆم هیچ کتێب یان نامیلکەیەکی سەربەخۆی نووسەرم لەو بابەتەدا نەبینیوە گەرچی واهەیە بووبێت و من چاوم پێی نەکەوتبێت؛ بە دەست پاکییەکیش کە لە کاک ئەحمەددا سۆراغم هەیە هەست دەکەم دەبێ بەشێکیان لێرە ولەوێ بڵاو بووبێتنەوە. ئەگەرنا، دەبێ هەموولایەکمان تکا لە کاک ئەحمەد بکەین کەرەسەی بڵاوبوونەوەیان پێک بهێنێت و خەڵکی تامەزرۆی نووسینەکانی کاک سوار و مێژووی ئەدەبی گەلەکەمانیان لێ بێ بەش نەکات.

سوارەی ئێلخانی زادە گەنجینەیەکی نەتەوایەتی گەلی کورد بوو و بەرهەمەکانی هی هەموو گەلەکەمانە، هەر بۆیەش لە کەسایەتییەکی بەرپرسی وەک کاک ئەحمەدی شەریفی چاوەڕوان دەکرێت هەرچییەکی لەبەردەستدایە، بە پاراستنی مافی کۆپی ڕایتسی خۆی، بیانگەیێنێتە دەست خوێنەر، بەتایبەت کە بارودۆخی سیاسی و کۆمەڵایەتی وڵاتەکە بە شێوەیەکە هەردەم مەترسی ئەوە هەیە مەلایەکی لابەلا، یان پاسدار و بەسیجییەکی ئیمامی زەمان، لەجیاتی خۆدی ئیمام، لە ماڵی خەڵکدا زهوور بفەرموون و بەناوی چەپی و سەلەفی و هەر ناوێکی دیکەوە، چییان پێ خۆش بێت چەپاوی بکەن و بیخەنە چاڵی جەمکەرانەوە. جا کاک ئەحمەد گیان، تا ئەوە ڕووی نەداوە، هیممەتێک!

لێرەدا کۆپی لاپەڕەکانی پەیڤ بۆ ئاگاداریی خوێنەر دەخەمە بەرچاو.

٢٠١٤/١١/٢٢

دوو ڕوونکردنەوە:

ئەم وتارە کورتەی من پێشتر لە چاپەمەنییەکی کوردی چاپی لەندەندا بڵاوبۆتەوە، کە بەداخەوە ناوەکەیم لەبیر نییە و زۆر واهەیە چاپەمەنییەکی مەڵبەندی ڕۆشنبیریی کوردی لە لەندەن بووبێت. هیوادارم ئارشیڤی نووسراوەکانی کاک ئەحمەد پارێزرابێت و کەس وکاری بەڕێزی مامۆستا لە دەرفەتێکی گونجاودا بیخەنە بەرچاو.

بۆ ئاگاداریی خوێنەر، کاک سوارە لە گوندی "تورجان"ی نێوان سەقز و بۆکان لەدایک بووە نەک شاری سەقز کە لە بابەتەکەی کاک أ. ش. دا هاتووە؛ ساڵی لە دایکبوونیشی دەگوترێ ١٣١٦ بێت. یادی مامۆستایان سوارە و ئەحمەدی شەریفی بەخێر بێت!

سواره و شیعری رەسەنی کوردی

أ.ش

سوارە کوڕی ئەحمەد ئاغای ئێلخانی لە ساڵی ١٣٢٠ ی هەتاوی لە شاری سەقز لە دایک بووە. خوێندنی سەرەتایی و ناوەندی لە سەقز و بۆکان و تاران تەواو کردووە. پاشان چۆتە زانکۆی حقوقی زانستگەی تاران و لەبەرەوەی خوێندنیشدا لەبەشی کوردی رادیۆدا کاری دەکرد.

شاعیری پڕهەست و جوانەمەرگ سوارە لە پاییزی ساڵی ١٣٥٤ دا بەنەخۆشی زەردوویی لە تاران کۆچی دوایی کردو جەنازەکەیان هێنایەوە شاری بۆکان و لە گۆڕستانی بنەماڵەکەیاندا لە گوندی حەمامیان لە (٣) کیلۆمەتری بۆکان نێژرا.

سوارەی جوانەمەرگ کاتێ لە بەشی کوردی رادیۆی ئێران کاری دەکرد بەرنامەیەکی ئەدەبی بەناوی تاپۆو بوومەلێڵ دەنووسی کە پڕ گوێگرترین بەرنامەی کوردی رادیۆ بوو.

سوارە لە ژیانی کورتیدا جەزرەبە و ناڕەحەتی زۆری کێشا. ماوەیەک لەسەر کوردایەتی زیندانی کرا. ماوەیەکی زۆر بەخۆی و تەواوی بنەماڵەیانەوە دوور خرانەوە بۆ ناوچەی سیمنان.

سوارە شەل بوو، هەمیشە گۆچانێکی بەدەستەوە بوو، لەماوەی تەمەنی کورتیدا دۆستی زۆر کەم هەبوو، دۆستان و ئاشنایان و خزم و کەس و کاری خۆیان لێی دەپاراست و بەکابرایەکی خەتەرناکی سیاسییان دادەنا، بەڵام ئێستا پاش مەرگی و نەمانی زۆر کەس شانازیی پێوە دەکەن و بەدۆست و خزم و هاوڕێی خۆیانی دەزانن.

سوارە دوو ژنی هەبوو، لە ژنە کوردەکەی کوڕێکی لەپاش بەجێ ماوە بەناوی بابەک بەڵام لە ژنە عەجەمەکەی منداڵی نییە.

پێم وایە تەنیا کەسێک کە بەڕاستی دەشەوگوردی سوارە دەهات بەڕێز مامۆستا ڕۆژبەیانی بوو کە زۆر دڵسۆزانە وەدوای کاروباری دەکەوت و کاتێ لە بیمارستان بوو ئەم پیاوە (ڕۆژبەیانی) ڕۆژ نەبوو سەری لێ نەدا و تەنانەت بۆ ڕەفع کردنی نیازمەندی ماڵەکەیان ئەچێتە ماڵیان. بالێرەدا دیاردە بو کەسێکی تریش بکەم کە زۆر بەکاروباری سوارەیەوە ماندوو بوو ئەویش مەزهەری خالەقی یە، ئەوکات مەزهەری خالەقی سەرپەرشتی بەشی کوردی رادیۆی ئێران بوو بە گیانێکی برایانەوە بەدەردو هاواری سوارەیەوە دەهات و تەنانەت جارێکی کە سوارە لە باری ئابورییەوە پێویستی بە پول و پارە هەبوو کاک مەزهەر بە هاوکاری مامۆستا ڕۆژبەیانی بەسەددەردی سەری (٢٠) هەزار تمەنیان پول بۆ لە ئیدارەی وەرگرت.

سوارە لە ماوەی کورتی ژیانیدا بەرهەم گەلێکی زۆری لە بەخشان و داستان و چیرۆک و شیعرو ووتار لەخۆی بەجێ هێشت. لێرەدا ئەمن دیاردە بۆ ئەو شوێنەوارانەی سوارە دەکەم کە لە لای من هەن و ئەمن توانیومن کۆیان بکەمەوە.

١) دەپارچە لە شیعرەکانی
٢) داستانی چەکوش وەشێنی ڕۆڵە کوژراو، کە بەسەرهاتی کاوەی قارەمانی کوردەو سوارە بەشێوەیەکی نوێی ئەدەبی رازاندویەتەوە.
٣) لاس و خەزاڵ: بەرهەمێکی نوێیە لە داستان وبەیتی لاس و خەزاڵ کە سوارە بەشێوەیەکی زۆر ڕێکوپێکی کوردانە نووسیوویەتەوە.
٤) زوڵاڵ ترین پێکەنین: داستانێکی ئەدەبی زۆر بەرزە کە دەتوانم بڵێم بەسەرهاتی خودی سوارەیە.
٥) ئافرەت: وەرگێڕانی بەشی ئەوەڵی داستانی هەزار و یەک شەوە.
٦) حەسکۆ: داستانێکی کۆمەڵایەتی ئەوینداریە.
٧) خاڵەی ڕێبوار: شانۆیەکی گرنگی کۆمەڵایەتی رامیاریە، لە نهێنیدا باسی جوڵانەوەی چەکدارانەی کوردستانی ئێران لە ساڵەکانی ٧-١٣٤٦ دەکات و بەسەرهاتی شەهید موهەندیس سمایلی شەریف زادە (فەقی عەزیز)ـە.
٨) پیاوێک لە تاریکی دا: داستانێکی ئەوینداریە کە پێم وایە

لە فارسییەوە کردویەتە کوردی .

٩) سەیدەوان : ڕوکارێکی نوێی ئەدەبییە سەبارەت بە بەیتی کوردی سەیدەوانی کە سوارە زور جوان ڕازاندویەتەوە .

١٠) پیاوەتی : کورتە بەسەرهاتێکی هەمزە ئاغای مەنگورە کە بە شێوەی شانۆ بۆ ڕادیۆی نووسیوە .

١١) هێندێ لە نووسراوەکانی بەناوی تاپۆو بومەلێڵ لەلای منن .

١٢) هێندی لە شیعرو ووتاری فارسی کە سەبارەت بە کوردو دۆخی کۆمەڵایەتی کوردستان نووسراون .

ڕەنگە بە گشتی شوێنەواری سوارە کە لەلای منن (١٠٠٠) یەکهەزار لاپەڕەیەک ببن .